

Analiza „facilităților” vamale recente

Actualmente, Serviciul Vamal al Republicii Moldova promovează în cel mai intens mod procedurile vamale simplificate, îndemnând toți agenții economici să aplice și să obțină dreptul de utilizare a acestora. În opinia Serviciului Vamal, acestea reprezintă una dintre cele mai semnificative realizări din ultimii ani, aducând beneficii esențiale atât agenților economici, cât și organelor vamale prin reducerea timpului și a costurilor de vămuire, minimalizarea eforturilor pentru obținerea liberului de vamă și, nu în ultimul rând, chiar reducerea posibilităților de corupție în procesul de vămuire.

O asemenea proslăvire a navelor introduse de Serviciul Vamal face ca acestea într-adevăr să fie examinate și analizate minuțios în vederea identificării avantajelor reale pe care acestea le aduc agenților economici, precum și eventualelor riscuri cu care acestea se pot solda. Analiza va fi mai obiectivă dacă la baza acesteia va sta procedeul de comparare a procedurilor moldovenești cu cele deja existente în legislația europeană, fiind considerate drept un standard al legislației vamale.

Oricare analiză legală a unei proceduri este normal să înceapă cu examinarea cadrului normativ care reglementează această procedură. Și aici observăm prima neconcordanță între abordarea națională și cea europeană: Serviciul Vamal implementează niște proceduri vamale neprevăzute de legislația în vigoare. Astfel, în Codul Vamal Comunitar nr. 2913/92 sînt prevăzute atât procedura standard de vămuire (cea cuprinsă în art. 62 – 75), cât și procedurile simplificate, avînd temei legal art. 76 din Codul menționat. Bazîndu-se pe aceste prevederi ale Codului (legislația primară în terminologia modernă), Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului Vamal Comunitar (adică legislația secundară în aceeași terminologie modernă) în titlul IX (art. 253 – 267) reglementează în detaliu procedurile vamale simplificate. Autorităților vamale din statele europene le revine doar rolul de implementare a prevederilor aprobate de organul ierarhic superior. În Republica Moldova, însă, autoritatea centrală a Serviciului Vamal și-a rezervat un rol mai mare: de autor al procedurii și de implementator al acesteia. Astfel, toate actele normative care reglementează procedura simplificată în Republica Moldova se raportează la categoria actelor departamentale, adică sînt aprobate prin niște ordine ale Serviciului Vamal, fără să existe o bază legală pentru acestea la nivelul Codului vamal sau vreo hotărîre de Guvern.

Această concluzie rezultă din analiza detaliată a prevederilor laconice care există în Codul vamal actual.

1. Articolul 184 al Codului vamal stabilește dreptul general al Serviciului Vamal „*pentru a eficientiza procedura vămuirii, (...) să stabilească o procedură simplificată de declarare a mărfurilor și mijloacelor de transport*”. Totodată, nu este stabilit dreptul Serviciului Vamal de a face abateri de la regulile standard de efectuare a declarării, controlului vamal sau a procedurii de vămuire. Prin urmare, tot ce este împuternicit să facă Serviciul Vamal în procesul de realizare a acestui drept și de stabilire a unei proceduri simplificate de declarare nu trebuie să vină în contradicție cu prevederile generale ale Codului vamal. De exemplu, art. 45 al Codului vamal prevede că „*regimul vamal de tranzit se încheie atunci cînd mărfurile sînt prezentate, împreună cu documentele însoțitoare, la organul vamal de destinație în stare intactă, cu excepția pierderilor naturale aferente transportării și păstrării în condiții bune*”. Prin urmare, la moment, Serviciul Vamal nu este în drept să emită careva reglementări care să prevadă că mijlocul de transport, aflat în procedura de tranzit, de la postul vamal de frontieră poate să sosească direct la depozitul titularului mărfurilor (după cum, de fapt, este prevăzut în procedura actuală de vămuire la domiciliu), dar trebuie să solicite sosirea acestuia la postul vamal de destinație...

2. Articolul 184 al Codului vamal prevede dreptul Serviciului Vamal de a stabili proceduri simplificate doar de declarare a mărfurilor și mijloacelor de transport, fără a se referi la simplificarea întregului proces de vămuire. Astfel, pornind de la structura capitolelor actualului Cod vamal, putem conchide că operațiunile de declarare constituie numai o parte a unei noțiuni mai largi de vămuire, care nu se reduce numai la

operațiunile de declarare, dar cuprinde și altele. Și, desigur, noțiunea de procedură simplificată de declarare nu conține și simplificarea în ce privește modul de efectuare a controlului vamal, adică toate simplificările ce țin de agentul economic cu risc scăzut sau cel de încredere nu sînt cuprinse în art. 184 al Codului vamal. Bunăoară, art. 193 al Codului vamal stipulează că „cazurile de exonerare de unele forme de control vamal sînt stabilite în exclusivitate de prezentul cod”.

3. Procedura de vămuire simplificată este prevăzută de art. 138 al Codului vamal și se efectuează numai „la introducerea sau scoaterea din Republica Moldova a mărfurilor necesare în caz de calamitate naturală, catastrofă și accident, precum și a animalelor vii, mărfurilor ușor alterabile, substanțelor radioactive, materialelor de informare în masă.” Însă și în acest caz obiecția referitor la imposibilitatea depășirii limitelor legale este valabilă în aceeași măsură.

Așadar, la moment, procedurile simplificate de vămuire în Republica Moldova sînt reglementate de următoarele acte normative:

1. Regulamentul privind procedurile simplificate de vămuire, aprobat prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 521-O din 10.12.2012 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 273–279 din 28.12.2012).
2. Instrucțiunea cu privire la punerea în aplicare a Regulamentului privind procedurile simplificate de vămuire, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 585-O din 28.12.2012 (nepublicată).
3. Ordinul comun al Serviciului Vamal și Poliției de Frontieră „Cu privire la accesul prioritar în punctele de trecere a frontierei de stat a titularilor procedurilor simplificate de vămuire” nr. 84-O din 22.01.2013 (nepublicat).
4. Instrucțiunea cu privire la procedura declarării periodice a mărfurilor autohtone exportate în zonele economice libere, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 396-O din 19.09.2012 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 216–220 din 19.10.2012).
5. Metodologia declarării periodice a mărfurilor produse în zonele economice libere la scoaterea lor pe cealaltă parte a republicii, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 240-O din 27.06.2006 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 106–111 din 14.07.2006).
6. Metodologia procedurii simplificate de declarare a bunurilor forțelor militare care trec frontiera vamală a Republicii Moldova, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 319 din 04.09.2006 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 150–152 din 22.09.2006).

Pornind de la aceste acte normative, actualmente, în Republica Moldova sînt instituite:

- patru statute facilitare, obținerea cărora acordă deținătorilor săi posibilitatea să beneficieze de unele drepturi suplimentare în raport cu ceilalți agenți economici;
- proceduri simplificate de declarare periodică a mărfurilor, dar aplicabilă, din păcate, numai în legătură cu introducerea/scoaterea mărfurilor în/din zonă liberă;
- procedura simplificată de declarare a bunurilor forțelor militare.

Dat fiind faptul că ultimele două proceduri au o sferă mai redusă de aplicare, vom caracteriza numai nuvelele de ultimă oră – cele patru statute recent implementate de către Serviciul Vamal.

I. Statutul de **agent economic cu risc scăzut**. Obținerea statutului de agent economic cu risc scăzut acordă titularului său următoarele facilități:

a) aplicarea parametrilor de selectivitate preferențiali în sistemul de analiză a riscurilor al Serviciului Vamal din Sistemul Informațional „Asycuda World”¹

Conform prevederilor Instrucțiunii cu privire la punerea în aplicare a Regulamentului privind procedurile simplificate de vămuire (în continuare – Instrucțiune), *parametrii de selectivitate din SI „Asycuda World” definesc cota declarațiilor vamale direcționate aleatoriu pe culoare de vămuire. Parametrii de selectivitate preferențiali sînt prestabiliți de criteriile de selectivitate și se aplică, sub rezerva criteriilor de selectivitate operative.*

Se observă că Serviciul Vamal promite atribuirea unor parametri de selectivitate preferențiali, adică acordarea coridorului verde de control majorității declarațiilor, însă, concomitent, acesta își rezervă dreptul necondiționat de a atribui declarațiilor vamale depuse de către un agent economic cu risc scăzut orice coridor de control (chiar și cel roșu) fără a i se oferi careva garanții sau explicații agentului economic – titular al acestui statut. Astfel, conținutul real al acestei facilități este neclar și incert, ceea ce reduce semnificația practică a acesteia;

b) reducerea numărului de controale fizice

Conform explicației Serviciului Vamal, *controalele fizice vor fi efectuate numai în cazurile cînd declarația vamală va fi selectată de SI „Asycuda World” pe culoarul roșu, în baza criteriilor de selectivitate preferențiali.* În opinia noastră, formularea acestei consecințe drept o facilitate separată de cea de sus reprezintă, mai degrabă, o tautologie sau un truc psihologic, decît o înlesnire adevărată. Astfel, conform reglementărilor vamale, efectuarea controlului fizic este posibilă doar în ipoteza în care declarației vamale i s-a acordat coridorul roșu de control. Adică, în cazul în care i s-a atribuit un coridor galben sau verde de control, organul vamal este în drept să efectueze și în cazul procedurii standard alte tipuri de control decît controlul fizic. Dar, dacă reamintim că în cazul facilității precedente organele vamale deja s-au obligat să atribuie titularului procedurii cu preponderență coridorul verde, aceasta înseamnă că atît prima facilitate, cît și a doua facilitate oferă titularului aceeași reducere de declarații „roșii” pasibile de control fizic...;

c) reducerea numărului de acte prezentate la vămuirea mărfurilor

Instrucțiunea sus-menționată dezvăluie mai detaliat această facilitate, explicînd că aceasta constă în următoarele: nu este obligatorie prezentarea actelor prevăzute de pct. 14 al Regulamentului cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 600 din 14.05.2002.

Caracterul defectuos al acestei facilități se explică foarte simplu. Potrivit art. 9 și art. 13 ale Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317-XV din 18.07.2003, un ordin al organului executiv nu poate să prevadă alte reguli sau poate să prevadă excepții de la prevederile unui act ierarhic superior, cum este o Hotărîre de Guvern. Altfel zis, Serviciul Vamal nu era în drept să formuleze o astfel de facilitate într-un act normativ propriu. Chiar și în cazul în care a formulat-o, oricum acesta nu este în drept s-o aplice;

d) efectuarea vămuirii în mod prioritar

Conform Instrucțiunii, vămuirea semnifică în mod prioritar următoarele:

- *în cazul în care la punctul de recepție-selecție al declarațiilor vamale se adresează titularul procedurii, declarațiile vamale ale acestuia sînt recepționate și examinate cu prioritate și fără rînd sau rețineri.*

Este de remarcat, de asemenea, că niciun act normativ al Serviciului Vamal nu reglementează mecanismul cu ajutorul căruia organul vamal poate asigura o asemenea recepționare fără rînd. Mai concret, nu este clar, cum un inspector vamal poate organiza persoanele care așteaptă să depună declarațiile vamale la un singur ghișeu (în zilele de luni și vineri numărul lor poate fi destul de mare) și să identifice din toate acestea anume persoanele cu statut de agent economic cu risc scăzut. Practica a demonstrat că, în lipsa unui astfel de mecanism, reprezentanții agenților economici cu risc scăzut fac coadă în aceleași condiții ca și alții;

- *în cazul confirmării statutului, declarația vamală se repartizează colaboratorului vamal desemnat pentru procedurile simplificate de vămuire, care va asigura vămuirea mărfii în mod prioritar la toate etapele vămuirii.*

Repartizarea declarației la un colaborator vamal special nu poate fi calificată ca o simplificare ca atare. În afară de diferiți factori organizatorici (acesta poate fi ocupat cu un alt lucru sau lipsa temporară de la locul de serviciu) ori de corupție (perfectarea declarației la unul și același inspector vamal sporește dependența agentului economic de acesta), nu este clar modul de prelucrare „prioritară” a declarațiilor diferitor agenți economici cu risc scăzut recepționate de către același inspector specializat. În plus, repartizarea declarațiilor vamale la un inspector specializat nu înseamnă că acesta este obligat să le examineze în careva termene restrânse, termenul maxim de examinare a declarației fiind același ca și în procedura standard, adică 5 zile de lucru, stabilite de art. 199 alin. (1) din Codul vamal. Astfel, reținerea acestora, inclusiv nemotivată, este posibilă ca și în procedura standard;

e) efectuarea, la cererea titularului procedurii controlului vamal în alte locuri, acceptate de organul vamal, decît cele de amplasare a organului vamal respectiv

Înainte de a comenta această simplificare, vom menționa că competența teritorială a organelor vamale întotdeauna a fost un obiect al mai multor discuții și critici. Astfel, în opinia noastră, este destul de nejustificată însăși poziția organelor vamale în privința reglementărilor ce țin de repartizarea în spațiu a competenței birourilor vamale. La ora actuală, nu există niciun act normativ (fie unul publicat, fie unul nepublicat, de uz intern) care să stabilească expres asemenea competență, adică nu există prevederi legale care să oblige un agent economic cu sediul juridic în Dondușeni și un depozit pentru mărfurile de import în Comrat să-și vămuiască mărfurile la un post vamal sau altul. În acest caz, numai practica existentă și un adevărat abuz de putere din partea organelor vamale îl determină pe agentul economic să se adreseze pentru vămuire anume la postul vamal de la Dondușeni (sau să solicite așa-numita „otkreplenie”² pentru postul vamal Comrat), dar nu la un post vamal, de exemplu, de frontieră. Desigur, o atare afirmație este una curajoasă și, evident, greu de realizat în practica cotidiană, însă care se încadrează perfect în principiul democratic „Este permis tot ce nu este interzis de lege”, consfințit chiar și de art. 54 al Constituției Republicii Moldova.

Tot aici poate fi citat și standardul 20 din capitolul III al Convenției internaționale revizuite pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale, adoptată la Kyoto la 18 mai 1973, conform căruia *administrația vamală permite depunerea declarației de mărfuri în toate birourile desemnate.*

În acest context, concluzionăm că dreptul de „efectuare a procedurii de control vamal în alte locuri, decît cele de amplasare a organului vamal respectiv” este un drept acordat la moment tuturor agenților economici din Republica Moldova, dar nu numai celor care obțin un statut de agent economic cu risc scăzut³. Cu atât mai mult, acest drept nu poate fi condiționat de depunerea cererii solicitantului sau un accept al organelor vamale;

f) posibilitatea vămuirii mărfurilor, la solicitarea titularului procedurii, în zilele de odihnă și în afara orelor de program, conform orarului coordonat preventiv cu organele vamale

Din start ne vom referi la un standard al Convenției de la Kyoto privind programul de activitate al organelor vamale, care, conform regulii nr. 1 al capitolului III cere ca administrația vamală să fixeze „zilele și orele de deschidere, ținînd seama, în special, de cerințele comerțului”, adică nu numai pentru cei care dețin un oarecare statut vamal special. Totuși, în Republica Moldova orele de lucru ale organelor vamale din interiorul țării sînt echivalente cu cele bancare: cinci zile pe săptămîină, de la orele 8-00 pînă la orele 17-00. Fiind incomod pentru mulți agenți economici, totuși acest program nu prea cunoaște excepții și anume din această cauză dreptul de lărgire a acestuia este prezentat ca o „facilitate”.

Potrivit Instrucțiunii în care Serviciul Vamal comentează propriul document, facilitatea respectivă „se aplică la solicitarea scrisă a titularului procedurii către administrația biroului vamal în raza căruia el activează. În cazul stabilirii de către biroul vamal a faptului că solicitarea este întemeiată, aceasta se consideră acceptată tacit, prin aplicarea rezoluției șefului biroului vamal pe solicitarea respectivă, fără necesitatea perfectării acceptului în formă scrisă, cu desemnarea colaboratorului vamal pentru efectuarea vămuirii. În cazul refuzului, titularul procedurii este informat în scris de către biroul vamal, cu indicarea motivului refuzului. Solicitarea se examinează în mod prioritar”.

O obiecție importantă vizează modul în care urmează să fie realizată respectiva „facilitate”. Faptul că utilizarea facilității este condiționată de depunerea unei solicitări (nu a unei înștiințări!) scrise, care poate fi acceptată sau refuzată de organul vamal, practic anulează sensul acestei facilități drept o prerogativă acordată anume agenților economici cu risc scăzut. Altminteri, depunerea cererii și aprobarea acesteia este permisă și altor agenți economici fără un asemenea statut;

g) traversarea frontierei vamale în regim prioritar, pe un sens de intrare/ieșire separat, dacă infrastructura postului vamal permite acest lucru

Conform explicației Serviciului Vamal, în vederea asigurării aplicării acestei facilități la birourile (posturile) vamale se desemnează sensul de intrare/ieșire separat, iar în locuri special amenajate se instalează un panou informativ, conform modelului aprobat de Serviciul Vamal. În cazul în care la punctul de trecere se prezintă titularul procedurii, mijlocul de transport respectiv intră/iese în/din zona de control cu prioritate, fără rînd sau rețineri. De asemenea, în posturile vamale de frontieră corespunzătoare se asigură prioritatea la recepționarea, controlul declarațiilor vamale și altor acte vamale, fără rînd sau rețineri de către colaboratorul vamal desemnat în acest scop.

Conform informației plasate pe site-ul oficial al Serviciului Vamal, dar fără a se referi la vreun act prin care este aprobat, posturile vamale cu linia specială pentru trecerea frontierei în regim prioritar sînt următoarele:

2009 LIPCANI – RĂDĂUȚI PRUT (auto) Biroul Vamal Briceni.

2007 BRICENI – ROSOȘENI (auto) Biroul Vamal Briceni.

2001 CRIVA – MĂMĂLIGA (auto) Biroul Vamal Briceni.

2016 OTACI – MOGHILIOV – PODOLISK (auto) Biroul Vamal Briceni.

4503 LEUȘENI – ALBIȚA (auto) Biroul Vamal Leușeni.

6504 SCULENI – SCULENI (auto) Biroul Vamal Ungheni.

2518 GIURGIULEȘTI – GALAȚI (auto) Biroul Vamal Cahul.

9001 COSTEȘTI – STÎNCA (auto) Biroul Vamal Bălți.

9014 COSĂUȚI – IAMPOLI (fluvial ponton) Biroul Vamal Bălți.

9024 SOROCA – ȚEKINOVCA Biroul Vamal Bălți.

1505 TUDORA – STAROKAZACIE (auto) Biroul Vamal Bender.

Totodată, atenționăm cititorul asupra locului concret în care se acordă facilitatea respectivă – sensul de intrare/ieșire al postului vamal, adică teritoriul propriu-zis al postului vamal, dar nu și teritoriul aferent acestuia. Deci, Serviciul Vamal garantează un rînd separat pentru titularii facilității numai după ce camionul a intrat în postul vamal, însă nu este garantată nicio prioritate pînă la intrarea în acest post, în rîndul de mașini ce așteaptă să intre în zona de control vamal. Astfel, camionul titularului va face aceeași „coadă” ca și celelalte camioane. Dar, dacă comparăm timpul așteptării în rînduri pînă la postul vamal și timpul așteptării nemijlocit în post, concluzionăm că importanța practică a acestei facilități este nesemnificativă.

În plus, remarcăm și faptul că, deși nu este specificat nemijlocit în text, de fapt, facilitatea dată se referă doar la mijloacele de transport rutier și nu la cele feroviare, navale sau aeriene;

h) acordarea asistenței (informație, consultații) necesare derulării procedurii simplificate de vămire de către colaboratorii vamali desemnați în acest scop

Potrivit explicațiilor Serviciului Vamal, informația și consultațiile, fiind tratate drept o facilitate, se acordă la solicitarea titularilor procedurilor, adresate în scris, prin telefon sau e-mail către biroul vamal sau Aparatul central al Serviciului Vamal. Datele de contact (adresa, telefon, fax, e-mail) se publică pe pagina web www.customs.gov.md, rubrica specială „proceduri simplificate de vămuire”. De asemenea, în cadrul Aparatului central al Serviciului Vamal și în birourile vamale se desemnează persoane, care vor acorda asistență la solicitarea titularilor procedurilor.

În opinia noastră, aceasta este încă o facilitate care, în esență, nu are un caracter de înlesnire și se referă la dreptul de a fi consultat de către organul vamal, ceea ce, de fapt, constituie o atribuție normală a organelor vamale, prevăzută de art. 11 lit. o) din Codul vamal, și se aplică, în principiu, la toți agenții economici.

Pentru a beneficia de întregul set de „facilități” enumerate mai sus, agentul economic solicitant trebuie să întrunească cumulativ următoarele cerințe:

1) lipsa datoriilor față de bugetul de stat

În acest caz, se are în vedere lipsa datoriilor față de buget anume în momentul examinării cererii. Formarea ulterioară a datoriilor, în principiu, nu ar trebui să afecteze statutul facilitat acordat. Totodată, potrivit prevederilor pct. 23 din Regulamentul privind procedurile simplificate de vămuire (în continuare – Regulament), Serviciul Vamal suspendă statutul titularului procedurii în cazul cînd constată nerespectarea unor condiții de acordare a statutului, stipulate în pct. 6 din prezentul Regulament. Aceasta înseamnă că, dacă organul vamal va depista ulterior formarea unei obligații vamale sau va fi notificat de către alte organe de stat referitor la apariția unei alte obligații față de bugetul de stat, acesta de jure este în drept să inițieze procedura suspendării statutului prevăzută de pct. 25 al Regulamentului menționat.

Confirmarea faptului că solicitantul întrunește condiția respectivă poate fi efectuată în oricare din cele două modalități:

a) prezentarea certificatului privind lipsa datoriilor obținut în prealabil de către solicitant. Aceasta nu este stabilită expres ca o condiție, dar urgentează neesențial procedura de examinare a cererii de către organul vamal;

b) constatarea lipsei datoriilor față de buget nemijlocit de către organul vamal. În procesul de examinare a cererii aceasta înseamnă că, în cazul neprezentării unui certificat privind lipsa datoriilor față de bugetul de stat, organul vamal nu va respinge cererea și nu va solicita prezentarea obligatorie a acestuia, dar va efectua lipsa datoriilor din oficiu, prin interpelarea organelor de resort. Evident, asemenea corespondență va tărgăna suplimentar procesul de examinare a cererii de acordare a statutului;

2) desfășurarea activității în domeniul comerțului extern de cel puțin 2 ani din data perfectării primei declarații vamale

Stabilirea unei astfel de cerințe se explică prin faptul că Serviciul Vamal trebuie să vadă un istoric al activității firmei solicitante, să se convingă de experiența acesteia de a-și organiza activitatea economică externă în modul care să-i permită să nu încalce legislația vamală, dar nu pentru a exclude din lista potențialilor titulari așa-numitele „firme fantome”, create special în careva scopuri ilegale sau de fraudare a legii.

Totuși, în opinia noastră, formularea separată a acestei cerințe este un procedeu inutil, fiind solicitată și o cerință practic cu același conținut: perfectarea în decursul ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii de solicitare a statutului de titular al procedurii, a cel puțin 100 de declarații vamale;

3) perfectarea în decursul ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii de solicitare a statutului de titular al procedurii, a cel puțin 100 de declarații vamale

Numărul minim de declarații vamale care trebuie perfectate este preluat de către Serviciul Vamal din regulamentele europene similare. Atenționăm că nu există o detaliere a acestei cerințe, deoarece nu contează complexitatea declarațiilor vamale (pentru o singură categorie de marfă sau mai multe),

valoarea acestora (marfa are o valoare de 100 euro sau de 100 000 euro fiecare), frecvența sau repartizarea acestora în intervalul de 2 ani (de exemplu, 100 de declarații pot fi prezentate la începutul perioadei examinate, iar ulterior, pe parcursul a 2 ani, să nu existe nicio declarație) etc.;

4) dispunerea de active cu un grad înalt de solvabilitate, confirmate prin înregistrări contabile și informații disponibile

Această condiție este considerată ca fiind îndeplinită în cazul în care **la momentul efectuării controlului** această solvabilitate poate fi constatată.

În legătură cu explicația oficială a acestei facilități apare o întrebare logică „Ce fel de control efectuează organele vamale în scopul constatării întrunirii acestei condiții?” Bunăoară, Regulamentul nu prevede efectuarea oricărui preaudit sau audit postvămuire a solicitantului, însă simpla examinare a cererii, chestionarului de autoevaluare și a documentelor anexate la acestea, cu siguranță, nu pot să demonstreze organului vamal faptul solvabilității.

Un alt moment important este cel referitor la formularea vagă a cerinței: nu sînt stabilite criteriile fixe ce înseamnă „*grad înalt de solvabilitate*”, aceasta fiind lăsată la latitudinea organului vamal;

5) lipsa încălcărilor legislației vamale, constatate conform procedurii legale, pe perioada ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii

Această condiție este considerată ca fiind îndeplinită în cazul în care, în cursul celor doi ani anteriori prezentării cererii, atât solicitantul, cât și persoanele responsabile din întreprinderea acestuia sau care exercită controlul asupra gestiunii întreprinderii, dacă este cazul, reprezentantul solicitantului, nu au comis o încălcare a legislației vamale.

Este necesar de menționat că pentru atribuirea oricărui statut din cele prevăzute de Regulamentul în cauză nu are nicio importanță încălcarea de către solicitant a altor prevederi ale legislației în vigoare, cum ar fi cele fiscale, contravențiile administrative etc. De aceea destul de stranie și nejustificată, în opinia noastră, este prevederea pct. 16 al Regulamentului care stabilește că „*La examinarea cererii Serviciul Vamal solicită de la alte organe de control competente (Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat) prezentarea informației despre respectarea de către solicitant a legislației în domeniul corespunzător*”.

Pornind de la realitățile moldovenești care arată că nu există practic niciun agent economic care să nu fi fost sancționat vreodată pentru pretense încălcări ale legislației în vigoare, Serviciul Vamal și-a rezervat un drept de excepție de a nu aplica întru totul cerința respectivă. Astfel, potrivit Instrucțiunii, *Serviciul Vamal poate determina, în baza informațiilor și datelor disponibile, că aceste încălcări au o importanță redusă în raport cu numărul sau amploarea operațiunilor de comerț exterior, precum și nu creează suspiciuni cu privire la buna-credință a solicitantului*. Sperăm că modul de aplicare a excepției respective și constatarea lipsei suspiciunilor menționate vor fi efectuate de către organele vamale în mod egal și univoc, fără a acorda privilegiu nejustificate unor sau altor agenți economici...

II. Statutul de agent economic cu vămuire la domiciliu. Acest statut acordă titularului său următoarele facilități:

(Notă. Mai jos vor fi caracterizate numai acele facilități pe care le acordă acest statut suplimentar în raport cu statutul precedent)

a) aplicarea parametrilor de selectivitate preferențiali în sistemul de analiză a riscurilor al Serviciului Vamal din Sistemul Informațional „Asycuda World”;

b) reducerea numărului de controale fizice;

c) reducerea numărului de acte prezentate la vămuirea mărfurilor

În comparație cu modul în care această facilitate este acordată agentului economic cu risc scăzut, un agent economic cu vămuire la domiciliu este adițional scutit de obligația completării declarației valorii în

vamă. În acest caz, de fapt, obiecția este aceeași: un ordin al Serviciului Vamal nu poate prevedea abateri de la regulile stabilite de o Hotărâre de Guvern;

d) efectuarea vămuirii în mod prioritar;

e) efectuarea, la cererea titularului procedurii controlului vamal în alte locuri, acceptate de organul vamal, decât cele de amplasare a organului vamal respectiv;

f) posibilitatea vămuirii mărfurilor, la solicitarea titularului procedurii, în zilele de odihnă și în afara orelor de program, conform orarului coordonat preventiv cu organele vamale;

g) traversarea frontierei vamale în regim prioritar, pe un sens de intrare/ieșire separat, dacă infrastructura postului vamal permite acest lucru;

h) acordarea asistenței (informație, consultații) necesare derulării procedurii simplificate de vămuire de către colaboratorii vamali desemnați în acest scop;

i) posibilitatea vămuirii mărfurilor la orice post vamal solicitat cu înștiințare prealabilă a organului vamal.

Dreptul respectiv se aplică la solicitarea în scris a titularului procedurii către administrația biroului vamal în raza căruia el activează. În cazul stabilirii de către biroul vamal că solicitarea este întemeiată, aceasta se consideră acceptată tacit, prin aplicarea rezoluției șefului biroului vamal pe solicitarea respectivă, fără necesitatea perfectării acceptului în formă scrisă, cu desemnarea colaboratorului vamal pentru efectuarea vămuirii. În cazul refuzului, titularul procedurii este informat în scris de către biroul vamal, cu indicarea motivului refuzului. Solicitarea se examinează în mod prioritar.

Principalele momente negative pe care trebuie să le menționăm la caracteristica acestei facilități sînt practic aceleași, ca și în cazul dreptului de a efectua controlul vamal în alte locuri decât cele de amplasare a organului vamal:

- acest drept ar trebui să fie un drept general al oricărui agent economic, dar nu numai a celui care a obținut o autorizație specială;
- procedura de autorizare de către organul vamal a utilizării dreptului dat reduce esențial importanța practică a acestei facilități.

În afară de obiecțiile respective, nu putem să ne abținem și de la o întrebare retorică către autorii unor astfel de facilități: „La ce-i servește unui agent economic care dorește să efectueze operațiunile la domiciliu dreptul de a-și vămuia mărfurile și la alte posturi, decât cel care îi deservește domiciliul aprobat?”;

j) vămuirea la sediul titularului procedurii simplificate, în locurile de încărcare sau de descărcare a mărfurilor, pe baza unei declarații vamale electronice cu semnătură digitală

Modul în care poate fi realizat dreptul respectiv este prezentat detaliat în anexa nr. 1 la Regulamentul privind procedurile simplificate de vămuire. Dat fiind caracterul complex și desfășurat al acestei metodologii, analiza comparativă a dreptului respectiv urmează a fi efectuată separat în cadrul unui alt articol.

Aici autorul poate prezenta doar concluzia generală formată în urma examinării metodologiei menționate, care în cea mai mare parte nu corespunde standardelor europene pentru o procedură de vămuire la domiciliu și pe acest motiv urmează să fie perfecționată în continuare de către organele vamale;

k) exonerarea de la controlul vamal nedistructiv

Exonerarea respectivă constă în faptul că la posturile vamale dotate cu sisteme mobile de scanare a mijloacelor de transport „X-Ray” mijloacele de transport destinate titularului procedurii de vămuire la domiciliu nu sînt supuse controlului nedistructiv menționat.

Explicația logică pentru formularea unei astfel de facilități strării este următoarea: începând cu anul 2009, organele vamale ale Republicii Moldova au obținut în gestiune 5 sisteme mobile de scanare cu raze X a mijloacelor de transport (Rapiscan Eagle), după ce au introdus procedura scanării mijloacelor de transport la frontieră: toate mijloacele de transport care ies din țară și unele (pornind de la analiza riscurilor vamale) care intră în țară sînt scanate cu aceste sisteme mobile. Scanarea respectivă este o formă a controlului vamal, însă nu este gestionată de un sistem de analiză a riscurilor, deoarece la ieșire, în punctul de trecere a frontierei, nu se perfectează declarația vamală sau orice alt document care ar putea obține acei parametri de selectivitate preferențiali, adică nu există posibilitatea de a-i oferi un coridor verde unui camion care, pur și simplu, iese din țară. Prin urmare, facilitatea care deja a fost analizată (*aplicarea parametrilor de selectivitate preferențiali*) nu este aplicabilă în cazul ieșirii mijloacelor de transport, ceea ce a condiționat formularea în mod special a unei facilități noi: mijloacele de transport ale agentului economic care are drept de vămuire la domiciliu nu se scanează de organele vamale la frontieră. Importanța practică pentru un importator sau exportator a unei astfel de facilități rămîne discutabilă (aceasta îl privește mai mult pe transportator), însă noi vom atrage atenția cititorului asupra altor momente, care au mai mult un statut legal.

Astfel, considerăm că însuși procedeu de scanare totală a mijloacelor de transport care părăsesc țara reprezintă o barieră artificială în calea exportului, dar nu o măsură de protejare a economiei naționale și de menținere a imaginii Republicii Moldova pe plan internațional etc. De aceea reducerea acestei bariere nicidecum nu poate fi tratată ca o facilitate și o procedură simplificată.

Bunăoară, modul în care este formulată această facilitate nu prevede exonerarea de scanare a mașinilor care ies: sînt scutite de control nedestructiv mijloacele de transport **destinate** titularului, adică cele care intră în țară cu mărfuri pentru un asemenea agent economic.

Și ultima obiecție în privința acestei facilități constă în aceea că ea este limitată în teritoriul pe care ea poate fi utilizată. Astfel, la moment controlul vamal nedestructiv este utilizat de către organele vamale numai în următoarele puncte de trecere a frontierei de stat: Leușeni–Albița, Giurgiulești–Galați, Sculeni–Sculeni și Tudora–Starokazacie. Prin urmare, în cazul trecerii frontierei în alte puncte decît cele menționate, facilitatea analizată nu poate fi acordată, dar constituie o procedură normală de traversare a frontierei de stat;

l) eliberarea certificatului de origine în mod prioritar

La adresarea titularului procedurii, organul vamal recepționează actele necesare eliberării unui certificat de origine, precum și perfectează și eliberează aceste certificate în mod prioritar, adică fără rînd sau rețineri.

Deținerea statutului respectiv nu-i permite titularului să perfecteze certificatele de origine de sine stătător, fără a se adresa organelor vamale, analogic unui exportator autorizat din Uniunea Europeană;

m) aplicarea sigiliilor proprii, care corespund cerințelor stabilite de Serviciul Vamal, și asigurarea evidenței acestora în forma stabilită de Serviciul Vamal

Titularul facilității este în drept să elaboreze și să aplice la compartimentele marfare ale mijloacelor de transport, încăperi sau alte spații de aflare a mărfurilor sub supraveghere vamală sigilii proprii, dar nu numai cele emise de către organul vamal. Titularul procedurii poate aplica sigilii vamale proprii ce corespund condițiilor de securitate și să fie de tip „INNER FORCE”, cu logotipul și denumirea operatorului economic, să conțină cod numeric. La aplicarea acestora, nu se aplică taxa pentru aplicarea sigiliului vamal în cuantum de 4 euro, prevăzută de Legea cu privire la tariful vamal.

Conform prevederilor Regulamentului, evidența acestor sigilii trebuie ținută în forma stabilită de Serviciul Vamal, însă la moment Serviciul Vamal nu a emis niciun act normativ (chiar și unul nepublicat) care să reglementeze cerințele respective. În schimb, Serviciul Vamal a reglementat modul de evidență a operațiunilor de export perfectate în cadrul procedurii. Astfel, la vămuirea mărfurilor destinate exportului, titularul procedurii întocmește în mod obligatoriu actul de control, care trebuie să conțină informații despre marfă (denumirea, cantitatea, costul), expeditorul, destinatarul. Actul de control pentru exportul mărfurilor trebuie să fie semnat de directorul întreprinderii sau persoana care-l substituie, contabilul-șef și persoana responsabilă pentru expedierea mărfii. Actul de control se va întocmi în 3 exemplare, dintre care unul va fi prezentat împreună cu declarația vamală de export organului vamal în raza căruia a fost efectuat exportul, exemplarul 2 se anexează la declarația de tranzit sau carnetul TIR. Totodată, acest act de

control va fi introdus în borderoul documentelor atașate la declarația vamală, iar exemplarul 3 va fi păstrat la titularul procedurii o perioadă de minimum 6 ani.

Este de remarcat că formularea acestei facilități este generală. Astfel, nu este clar, dacă sigiliile proprii pot fi utilizate la orice mijloc de transport sau spațiu de depozitare a mărfurilor ori numai la cele nemijlocit implicate în procedura de vămuire la domiciliu.

Ca și în cazul agentului economic cu risc scăzut, obținerea statutului respectiv este condiționată de respectarea unor cerințe, dintre care vom caracteriza numai cerințele neanalizate anterior:

1) lipsa datoriilor față de bugetul de stat;

2) desfășurarea activității în domeniul comerțului extern de cel puțin 2 ani, din data perfectării primei declarații vamale;

3) perfectarea în decursul ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii de solicitare a statutului de titular al procedurii, a cel puțin 100 de declarații vamale;

4) dispunerea de active cu un grad înalt de solvabilitate, confirmate prin înregistrări contabile și informații disponibile;

5) lipsa încălcărilor legislației vamale, constatate conform procedurii legale, pe perioada ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii;

6) dispunerea de un sistem satisfăcător de gestiune a evidenței operațiunilor comerciale și, dacă este cazul, a documentelor de transport, care să permită realizarea adecvată a controalelor vamale

Această condiție se consideră realizată în cazul în care solicitantul îndeplinește următoarele cerințe:

a) utilizează un sistem contabil care să fie compatibil cu reglementările contabile generale și care va facilita controalele vamale prin audit;   b) permite accesul fizic sau electronic al organului vamal la registrele de evidență gestionate și, dacă este cazul, la registrele sale de transport;   c) dispune de un sistem logistic, care să asigure condiții de gestionare separată a mărfurilor străine de cele autohtone;   d) dispune de o organizare administrativă care să corespundă tipului și amplitudinii operațiunilor de comerț exterior și care să fie adaptată la gestionarea fluxului de mărfuri, precum și de un sistem de control intern, care să asigure identificarea tranzacțiilor ilegale sau cu iregularități;   e) desfășoară proceduri corespunzătoare de arhivare a documentelor și informațiilor care asigură protecția datelor;   f) informează angajații responsabili cu privire la necesitatea de a informa organele vamale în cazul apariției unor dificultăți în îndeplinirea cerințelor stabilite de prezentul Regulament, și desemnează persoanele de contact cu informarea Serviciului Vamal;   g) întreprinde măsuri adecvate de securitate a tehnologiilor informaționale pentru a proteja sistemul informatic și documentația solicitantului împotriva oricăror imixțiuni;

7) dispune de amplasamente, echipamente și personal necesare manipulării mărfurilor

Această condiție este considerată realizată în cazul în care sînt îndeplinite următoarele cerințe:

- a) clădirile utilizate în cadrul procedurilor simplificate de vămuire sînt construite din materiale care rezistă la tentativele de acces ilegal și oferă o protecție împotriva imixtiunilor;
- b) există măsuri de control adecvate pentru a împiedica accesul neautorizat în zonele de manipulare a mărfurilor;
- c) măsurile privind manipularea mărfurilor să excludă introducerea, substituirea sau pierderea neautorizată a mărfurilor și defectarea unor unități de încărcare;
- d) există, dacă este cazul, proceduri care permit asigurarea gestionării licențelor de import și/sau de export legate de interdicții sau de restricții și distingerea acestor mărfuri de alte mărfuri;
- e) solicitantul efectuează verificări anuale privind antecedentele penale ale personalului, care ocupă posturi sensibile sub aspectul securității (persoanele responsabile pentru primirea-predarea, depozitarea mărfurilor, perfectarea documentelor aferente acestor operațiuni, precum și personalul de securitate);
- f) solicitantul se asigură că angajații săi responsabili participă la programe de sensibilizare cu privire la asigurarea securității;

8) solicitantul s-a înregistrat în calitate de principal obligat în operațiunile de tranzit, în conformitate cu prevederile Normelor metodologice privind aplicarea sistemului de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova, aprobate prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 288-O din 20.12.2005 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 28–30 din 17.02.2006).

Această cerință înaintată față de un titular al procedurii de vămuire la domiciliu nu este suficient de clară. Astfel, actualmente, nu există cerința realizării operațiunilor de tranzit a mărfurilor sub garanția obligatorie a titularului procedurii simplificate. Adică în calitate de principal obligat pentru tranzitul mărfurilor livrate către un astfel de agent economic poate figura atât transportatorul, cît și brokerul vamal. Prin urmare, cerința Serviciului Vamal privind faptul că un importator sau exportator facilitat trebuie să se înregistreze și ca un eventual responsabil pentru operațiunile de tranzit nu constituie o cerință logică.

III. În afară de statutul de agent economic cu drept de vămuire la domiciliu, Serviciul Vamal a aprobat un statut asemănător, practic cu același conținut de facilități, dar cu două facilități mai mult (ultimele două din listă): statutul de **agent economic credibil**, care acordă titularului său următoarele facilități:

a) aplicarea parametrilor de selectivitate preferențiali în sistemul de analiză a riscurilor al Serviciului Vamal din Sistemul Informațional „Asycuda World”;

b) reducerea numărului de controale fizice;

c) reducerea numărului de acte prezentate la vămuirea mărfurilor;

d) efectuarea vămuirii în mod prioritar;

e) efectuarea, la cererea titularului procedurii controlului vamal în alte locuri, acceptate de organul vamal, decît cele de amplasare a organului vamal respectiv;

f) posibilitatea vămuirii mărfurilor, la solicitarea titularului procedurii, în zilele de odihnă și în afara orelor de program, conform orarului coordonat preventiv cu organele vamale;

g) traversarea frontierei vamale în regim prioritar, pe un sens de intrare/ieșire separat, dacă infrastructura postului vamal permite acest lucru;

h) acordarea asistenței (informație, consultații) necesare derulării procedurii simplificate de vămuire de către colaboratorii vamali desemnați în acest scop;

i) posibilitatea vămuirii mărfurilor la orice post vamal solicitat cu înștiințare prealabilă a organului vamal

Includerea acestei facilități este deosebit de stranie în contextul în care concomitent este acordată o astfel de facilitate, cum este posibilitatea vămuirii mărfurilor la orice post vamal, **fără înștiințarea prealabilă a organului vamal (lit. n)**);

j) vămuirea la sediul titularului procedurii simplificate, în locurile de încărcare sau de descărcare a mărfurilor, pe baza unei declarații vamale electronice cu semnătură digitală;

k) exonerarea de la controlul vamal nedistructiv;

l) eliberarea certificatului de origine în mod prioritar;

m) aplicarea sigiliilor proprii, care corespund cerințelor stabilite de Serviciul Vamal și asigurarea evidenței acestora în forma stabilită de Serviciul Vamal;

n) posibilitatea vămuirii mărfurilor la orice post vamal, fără înștiințarea prealabilă a organului vamal

Esența acestei facilități constă în faptul că, *în cazul în care titularul procedurii se prezintă la postul vamal, solicitând efectuarea procedurilor de vămuire, această solicitare se consideră acceptată tăcut, fără necesitatea prezentării unor acte și decizii (detașări, certificate, etc.) suplimentare.*

Obiecțiile care au fost formulate mai sus în privința unei facilități asemănătoare sînt practic valabile și în acest caz. Totuși, în partea ce ține de lipsa necesității înștiințării prealabile a organului vamal despre intenția de vămuire la un post vamal sau altul, reamintim cititorului că, de fapt, postul vamal, în care se va efectua ulterior vămuirea, se stabilește în prealabil și se aprobă de către organul vamal de frontieră la inițierea procedurii de tranzit intern. Astfel, dacă un agent economic din Bălți va dori să-și vămuiască mărfurile la Ungheni, el inevitabil va informa despre acest fapt organul vamal din Ungheni, prin perfectarea unei declarații vamale de tranzit de la frontieră pînă la postul vamal de destinație;

o) posibilitatea depunerii declarației vamale incomplete, simplificate, periodice conform legislației

Conform explicației succinte a Serviciului Vamal, această *simplificare se va aplica conform procedurii stabilite de actele normative ale Serviciului Vamal*. Realitatea constă în faptul că la moment nici actele normative ale Serviciului Vamal, nici alte acte normative nu prevăd posibilități de depunere a declarației vamale periodice, altele decît pentru rezidenții zonelor libere (a se vedea ordinele citate la începutul articolului). La rîndul său, declarațiile incomplete sau simplificate sînt reglementate doar de art. 182 și art. 183 din Codul vamal, fără să existe vreun mecanism legal de folosire a acestora sau o practică corespunzătoare.

Pentru obținerea statutului în cauză, solicitantul este obligat să întrunească practic aceleași cerințe ca și pentru procedura de vămuire la domiciliu:

1) lipsa datoriilor față de bugetul de stat;   2) desfășurarea activității în domeniul comerțului extern de cel puțin 2 ani, din data perfectării primei declarații vamale;   3) perfectarea în decursul ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii de solicitare a statutului de titular al procedurii, a cel puțin 100 de declarații vamale;   4) dispunerea de active cu un grad înalt de solvabilitate, confirmate prin înregistrări contabile și informații disponibile;   5) lipsa încălcărilor legislației vamale, constatate conform procedurii legale, pe perioada ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii;

- 6) dispunerea de un sistem satisfăcător de gestiune a evidenței operațiunilor comerciale și, dacă este cazul, a documentelor de transport, care să permită realizarea adecvată a controalelor vamale;
- 7) dispune de amplasamente, echipamente și personal necesare manipulării mărfurilor;
- 8) solicitantul are ca partener de afaceri în lanțul logistic de livrare internațională transportatorul de încredere.

Dacă comparăm această listă a cerințelor cu lista cerințelor pentru procedura vămuirii la domiciliu, observăm că ele diferă numai prin ultima – în schimbul cerinței neclare de a fi înregistrat ca principal obligat, pentru a deveni un agent economic credibil, este nevoie ca solicitantul să aibă ca partener de afaceri în lanțul logistic de livrare internațională transportatorul de încredere. Aceasta, în opinia Serviciului Vamal, prezintă un grad mai mare de siguranță lanțului de livrări și un grad mai mare de încredere din partea organelor vamale față de însuși agentul economic.

Însă formularea defectuoasă a criteriului nu-l impune pe titularul său să se folosească exclusiv de serviciile unui astfel de transportator, dar, pur și simplu, să stabilească relații în general. Astfel, nu este interzisă organizarea de către un agent economic credibil a livrărilor internaționale de mărfuri, folosindu-se și de serviciile transportatorilor fără statut de transportator de încredere.

IV. Ultimul statut facilitat care a fost aprobat de către Serviciul Vamal este statutul de transportator de încredere. Acesta acordă titularului său următoarele drepturi:

a) traversarea frontierei vamale în regim prioritar, pe un sens de intrare/ieșire separat, dacă infrastructura postului vamal permite acest lucru;

b) acordarea asistenței (informație, consultații) necesare derulării procedurii simplificate de vămuire de către colaboratorii vamali desemnați în acest scop;

c) posibilitatea vămuirii mărfurilor la orice post vamal solicitat cu înștiințare prealabilă a organului vamal

Acordarea simplificării respective unui transportator nu are niciun raționament logic, pornind de la simplul fapt că transportatorul nu efectuează vămuirea mărfurilor, ci doar operațiunea de transportate a acestora. Astfel, el are obligația contractuală față de clientul său să aducă mărfurile la locul indicat de client, dar nu are libertatea de a le vămuie singur la orice post vamal...;

d) exceptarea de la obligația de cântărire a mijlocului de transport cu/sau fără marfă

Dreptul de exonerare respectivă constă în aceea că *la posturile vamale de frontieră, dotate cu utilaj de cântărire, mijloacele de transport ale titularului procedurii nu se supun cântăririi, indiferent dacă sînt cu/sau fără marfă.* Totuși, acest drept nu este garantat de către organele vamale, deoarece potrivit Instrucțiunii, *ca excepție, în cazuri temeinic justificate, la decizia responsabilului de tură în coordonare cu șeful postului vamal, poate fi dispusă cântărire mijlocului de transport.*

În acest caz, pot fi reiterate mai multe obiecții sus-menționate în privința altor facilități similare: procedura de cântărire în mod normal nu ar trebui să fie totală pentru toate mijloacele de transport. Scutirea este aplicabilă numai transportului rutier și numai unor puncte de trecere a frontierei etc.

Totuși, este necesar de remarcat că scutirea de obligația respectivă de cântărire nu este un privilegiu exclusiv al titularului unei proceduri simplificate acordate de autoritățile moldovenești. Aceasta poate fi obținută legal și de oricare transportator rutier, prin obținerea Certificatului internațional de cântărire a mijlocului de transport, așa cum este prevăzut în anexa nr. 8 la Convenția internațională privind armonizarea controlului mărfurilor la frontiere, încheiată la Geneva la 21 octombrie 1982 (Legea nr. 215-XVI din 23.10.2008, publicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 201–203 din 11.11.2008), articolul 5 al căreia stipulează următoarele: „*În scopul accelerării trecerii frontierelor, Părțile Contractante vor tinde (...) să evite procedurile repetate de cântărire a vehiculelor în punctele de trecere a frontierelor prin acceptarea și recunoașterea reciprocă a Certificatului internațional de cântărire a vehiculului*”;

e) eliberarea certificatului de agreare timp de o zi lucrătoare

Ultima simplificare pe care Serviciul Vamal a binevoit să o acorde unui transportator de încredere constă în aceea că *reprezentantul Serviciului Vamal la AITA recepționează actele necesare de la transportatorul de încredere în mod prioritar, fără rînd sau rețineră și eliberează certificatul de agreare în termen de o zi lucrătoare.*

Nu este clar mecanismul și în cazurile în care un transportator de încredere poate să beneficieze de această facilitate, deoarece posibilitatea de a se folosi de acest drept apare după ce acesta obține statut facilitat. Totodată, o condiție iminentă pentru obținerea acestui statut este dispunerea de echipamente și personal necesar pentru realizarea operațiunilor de transportare a mărfurilor. Astfel, la momentul apariției dreptului respectiv de a obține mai repede certificatul de agreare, solicitantul deja trebuie să dețină mijloace de transport agreate. Astfel, concluzionăm că posibilitatea reală de a-și realiza dreptul apare numai ulterior, la suplinirea listei mijloacelor de transport folosite de către un transportator de încredere.

Pentru obținerea statutului de transportator de încredere sînt stabilite următoarele cerințe:

- 1) lipsa datoriilor față de bugetul de stat;
- 2) dispunerea de active cu un grad înalt de solvabilitate, confirmate prin înregistrări contabile și informații disponibile;
- 3) lipsa încălcărilor legislației vamale, constatate conform procedurii legale, pe perioada ultimilor 2 ani, anterior prezentării cererii;
- 4) solicitantul s-a înregistrat în calitate de principal obligat în operațiunile de tranzit;
- 5) dispune de echipamente și personal necesar pentru realizarea operațiunilor de transportare a mărfurilor.

Toate aceste cerințe au fost caracterizate anterior și nu au niciun specific în cazul înaintării lor față de un transportator de încredere.

În final este de menționat că procedeul prin care Serviciul Vamal a încercat să introducă procedurile simplificate nu este logic și coerent. Astfel, procedura (inclusiv simplificată) prin definiție semnifică o totalitate a actelor și a formelor îndeplinite în cadrul activității desfășurate de un organ de jurisdicție sau alt titular. Totodată, o procedură nu înseamnă un statut special acordat sau un drept excepțional. Astfel, observăm că din cele 17 tipuri de „facilități” prevăzute de pct. 4 al Regulamentului privind procedurile simplificate de vămuire, reglementarea procedurii ca atare există numai în privința dreptului de vămuire a mărfurilor la domiciliul agentului economic. Serviciul Vamal, în mod tradițional, și-a concentrat atenția asupra cerințelor pe care le înaintează față de solicitanți, procedurii de examinare și refuz, posibilităților de suspendare și retragere a statutului, dar nu asupra reglementării propriu-zise a simplificărilor pe care le poate oferi agenților economici.

Cu toate neajunsurile pe care le au la moment procedurile simplificate caracterizate mai sus, totuși din momentul aprobării pînă în momentul apariției articolului de față, în Republica Moldova statutul de agent economic cu risc scăzut a fost solicitat și acordat la 41 de agenți economici, iar statutul de agent economic cu vămuire la domiciliu – la 7 agenți economici. Totodată, nu a fost depistat niciun agent economic credibil sau un transportator de încredere.

¹ Nu este clară precizarea sistemului informațional în cadrul căruia se acordă parametrii preferențiali. Bunăoară, SI „Asycuda World” nu este unicul sistem informațional utilizat de către organele vamale și criteriile de risc în privința aceluiași agent economic ar putea să apară și în alte sisteme informaționale (de exemplu, „Frontiera”), astfel anihilând „facilitatea” dată în Asycuda...

² Autorizație pentru vămuirea la un alt birou vamal decât cel în raza căruia este înregistrat agentul economic – solicitant.

³ Suplimentar, trebuie să menționăm și faptul că nici art. 186 al Codului vamal, nici alte prevederi legale nu stabilesc că operațiunile de control vamal se efectuează numai în locul de amplasare a organului vamal.